

Keuzevakken vmbo klas 4 2026-27

Keuzevakken in het vmbo

Op het vmbo krijgen leerlingen de kans om naast hun vaste vakken ook keuzevakken te volgen. Deze vakken geven leerlingen de ruimte om hun talenten te ontdekken, interesses te verdiepen en zich beter voor te bereiden op een vervolgopleiding of beroep.

Keuzevakken zijn praktijkgerichte vakken die leerlingen zelf (deels) kunnen kiezen. Ze sluiten aan bij verschillende leerwegen en profielen binnen het vmbo. en mbo.

MET KEUZEVAKKEN LEREN LEERLINGEN:

- ontdekken waar hun interesses en talenten liggen
- praktische en beroepsgerichte vaardigheden ontwikkelen
- bewuste keuzes maken voor een vervolgopleiding
- gemotiveerder en zelfverzekerder te leren

KEUZEVAKKEN OP HET HVC

De leerlingen kiezen 1 pakket, bestaande uit twee keuzevakken. De leerlingen kiezen in leerjaar 4 een pakket dat behoort bij hun gekozen profiel. In klas 4 volgen leerlingen 6 lessen per week het keuzevak.

De keuzevakken zijn examenonderdelen die de leerlingen in het 3e en 4e leerjaar afronden.

In zowel leerjaar 3 als in leerjaar 4 volgen de leerlingen 2 keuzevakken. Aan het einde van hun schoolloopbaan hebben zij dus 4 keuzevakken gevolgd.

Samen met de profielvakken vormen ze een waardevolle aanvulling op het vmbo-programma en een belangrijke stap richting een passende vervolgopleiding.

In dit informatieboekje worden de keuzevakken van de profielen in leerjaar 4 verder toegelicht.

Alle keuzevakken en wijzigingen zijn onder voorbehoud. We hanteren een minimum van 8 en een maximum van 18 leerlingen per keuzevak.

Bouw Wonen & Interieur

De leerlingen kiezen aan het begin van het schooljaar 2026, tijdens de les, de twee keuzevakken binnen het pakket. Hieronder kun je lezen welke keuzevakken er binnen Constructiebouw gekozen kunnen worden.

KEUZEVAKKEN CONSTRUCTIEBOUW

• CIRCULAIR & DUURZAAM BOUWEN

Circulair en duurzaam werken wordt de toekomst. Naast het herkennen en toepassen van duurzame middelen en technologische innovaties zijn het herkennen van de eigenschappen en kenmerken, het benoemen ervan en het praktisch controleren de belangrijkste onderwerpen van dit keuzedeel. In dit keuzevak leer jij wat circulair en duurzaam bouwen betekent en hoe je dit in de praktijk toepast.. Ook krijg je inzicht in hoe grondstoffen worden hergebruikt en hoe je verspilling van materialen kunt beperken.

Daarnaast leer je constructies ontwerpen, maken en samenstellen waarbij je bewust keuzes maakt op het gebied van materiaalgebruik, verbindingstechnieken en demontage. Je denkt na over hoe een product later weer uit elkaar gehaald en opnieuw gebruikt kan worden en leer je hoe je als vakman kunt bijdragen aan een toekomstbestendige bouwsector.

Dit keuzevak biedt doorstroommogelijkheden naar de volgende kwalificaties binnen het mbo:

niveau 2

- Basis Bouw
- Allround Bouw
- Technisch Medewerker Bouw

niveau 3

- Bouw
- Houttechniek
- Interieur & Design

niveau 4

- Bouwkunde
- Projectmatig Bouwen
- Interieur & Design

• GEVELOPENINGEN

In dit keuzevak leer jij hoe je houten, kunststof of aluminium kozijnen en ramen maakt en afhangt. Je bereidt je werk voor door schetsen, werktekeningen en materiaalstaten te maken, en je leert veilig en nauwkeurig houtbewerkingen uitvoeren.

Ook maak jij ramen en kozijnen volgens KVT-normen en hang je deuren en ramen correct en sluitbaar af. Je houdt rekening met kwaliteit, inbraakveiligheid en werkplanning.

Dit keuzevak biedt doorstroommogelijkheden naar de volgende kwalificaties binnen het mbo:

niveau 2

- Basis Timmeren
- Allround Bouw

niveau 3

- Timmeren
- Bouw
- Houttechniek

niveau 4

- Bouwkunde
- Projectmatig Bouwen
- Houttechniek

Bouw Wonen & Interieur

De leerlingen kiezen aan het begin van het schooljaar 2026, tijdens de les, de twee keuzevakken binnen het pakket. Hieronder kun je lezen welke keuzevakken er binnen Constructiebouw gekozen kunnen worden.

KEUZEVAKKEN CONSTRUCTIEBOUW

• DAK & KAPCONSTRUCTIE

Het keuzevak Daken en kapconstructies gaat over het voorbereiden en maken van een plat dak en een hellend dak. Je krijgt theorie over o.a. soorten daken, dakbedekking, houten balklagen voor een plat dak en houten spanten voor een hellend dak. Je maakt uiteindelijk een balklaag voor een plat dak op schaal, welke in een prachtig praktisch werkstuk verwerkt wordt.

Dit keuzevak biedt doorstroommogelijkheden naar de volgende kwalificaties binnen het mbo:

niveau 2

- Basisvak Timmeren / Allround Bouw / Constructiewerk
- Technisch Medewerker Bouw

niveau 3

- Timmeren / Bouw
- Houttechniek
- Bouwkunde
- Constructiewerk

niveau 4

- Bouwkunde
- Timmerman
- Houttechniek
- Projectmatig bouwen

• MEUBELMAKEN

In het keuzevak Meubelmaken stap je binnen in de wereld van ambacht, creativiteit en écht vakmanschap. Je leert meubels maken van hout en plaatmateriaal, werkt met professionele machines en ontdekt hoe precisie en inzicht samenkomen in een prachtig eindproduct.

Tijdens het vak krijg je theorie over onder andere houtsoorten, verbindingstechnieken, gereedschappen, machines en het gebruik van hang- en sluitwerk. Je brengt kennis in de praktijk. Je maakt werkstukken waarin je steeds meer aspecten van het meubelmaken onder de knie krijgt.

En voor wie nóg een stap verder wil gaan, is er een prachtige verdieping: **Stofferen**. Je kunt je zelfgemaakte kruk of stoel voorzien van een professionele stoffering, waardoor je een volledig afgewerkt meubelstuk maakt dat niet zou misstaan in een winkel.

Dit keuzevak biedt doorstroommogelijkheden naar de volgende kwalificaties binnen het mbo:

niveau 2

- Basis Meubelmaker
- Allround Interieur

niveau 3

- Meubelmaker
- Interieur & Design

niveau 4

- Meubelmaker
  - Interieur & Design
  - Projectmatig Meubelontwerp
-

Bouw Wonen & Interieur

De leerlingen kiezen aan het begin van het schooljaar 2026, tijdens de les, de twee keuzevakken binnen het pakket. Hieronder kun je lezen welke keuzevakken er binnen **Interieurbouw** gekozen kunnen worden.

KEUZEVAKKEN

INTERIEURBOUW

• INTERIEURONTWERP & DESIGN

Dit keuzevak gaat over het ontwerpen van een interieur, het ontwerpen en maken van een interieurelement (kast, verkoopbalie.) en decoraties met tekst en beeld voor winkels en horeca.

Je krijgt theorie over o.a. materialen en gereedschappen, digitale ontwerp-programma's en je leert hoe je een ontwerp presenteert. Je maakt schetsen, planningen en aantrekkelijke werkstukken waarin veel aspecten van Interieurontwerp en design verwerkt zijn.

Machines als de lasercutter en de snijplotter worden je beste vriend.

Dit keuzevak biedt doorstroommogelijkheden naar de volgende kwalificaties binnen het mbo:

niveau 2

- Basisvak Interieur / Interieurbasis
- Allround Interieur / Interieurassistent

niveau 3

- Interieur & Design / Vormgeving
- Meubelmaker / Interieurelementen maken
- Ruimtelijk Vormgever

niveau 4

- Interieur & Design / Binnenhuisarchitectuur
- Vormgeving / Interieurontwerper
- Projectmatig interieurontwerp en uitvoering

• INTERIEUR-BOUW STAND & BETIMMERING

Het keuzevak Interieurbouw, stands en betimmeringen gaat over het voorbereiden en maken van kasten en opbergssystemen. Verder wordt het maken van stands behandeld en als laatste het maken van plafonds en betimmeringen, zoals lambriseringen. Als interieurbouwer werk je met name met plaatmateriaal, maar ook met massief hout.

Je krijgt theorie over o.a. machines en plaatmateriaal, maakt verbindingen en brengt hang- en sluitwerk aan. Je leert hoe je met verschillende tekeningen en schetsen een leuk werkstuk ontwerpt en komt veel aspecten van het vervaardigen van interieurelementen tegen.

Dit keuzevak biedt doorstroommogelijkheden naar de volgende kwalificaties binnen het mbo:

niveau 2

- Basisvak Interieurbouw / Allround Interieur
- Technisch Medewerker Interieur

niveau 3

- Interieurbouw / Meubelmaker / Vormgeving
- Ruimtelijk Vormgever / Interieur & Design

niveau 4

- Interieur & Design / Binnenhuisarchitectuur
- Meubelontwerper / Projectmatig Interieurontwerp

Bouw Wonen & Interieur

De leerlingen kiezen aan het begin van het schooljaar 2026 , tijdens de les, de twee keuzevakken binnen het pakket. Hieronder kun je lezen welke keuzevakken er binnen Interieurbouw gekozen kunnen worden..

KEUZEVAKKEN INTERIEURBOUW

- **WANDAFWERKING**

Wandafwerking is een verzamelnaam voor verschillende methoden om een wand af te werken. Is het niet geweldig om te leren hoe je later je eigen huis kunt behangen. Of hoe een gemetselde muur moet worden vlak gestuct voordat je deze in een mooie kleur gaat sausen.

Veel verschillende afwerkmethodes worden je in dit keuzedeel praktisch en theoretisch aangeleerd, zodat je dit later in je eigen huis allemaal kunt toepassen.

Dit keuzevak biedt doorstroommogelijkheden naar de volgende kwalificaties binnen het mbo:

niveau 2

- Basisvak Afbouw / Stucadoor
- Technisch Medewerker Interieur

niveau 3

- Afbouw / Stucadoor / Interieur & Design
- Interieur- en wandafwerking

niveau 4

- Afbouw / Stucadoor / Interieur & Design / Projectmatig interieurafwerking
-

Keuzevakken vmbo klas 4 2026-27

Keuzevakken in het vmbo

Op het vmbo krijgen leerlingen de kans om naast hun vaste vakken ook keuzevakken te volgen. Deze vakken geven leerlingen de ruimte om hun talenten te ontdekken, interesses te verdiepen en zich beter voor te bereiden op een vervolgopleiding of beroep.

Keuzevakken zijn praktijkgerichte vakken die leerlingen zelf (deels) kunnen kiezen. Ze sluiten aan bij verschillende leerwegen en profielen binnen het vmbo. en mbo.

MET KEUZEVAKKEN LEREN LEERLINGEN:

- ontdekken waar hun interesses en talenten liggen
- praktische en beroepsgerichte vaardigheden ontwikkelen
- bewuste keuzes maken voor een vervolgopleiding
- gemotiveerder en zelfverzekerder te leren

KEUZEVAKKEN OP HET HVC

De leerlingen kiezen 1 pakket, bestaande uit twee keuzevakken. De leerlingen kiezen in leerjaar 4 een pakket dat behoort bij hun gekozen profiel. In klas 4 volgen leerlingen 6 lessen per week het keuzevak.

De keuzevakken zijn examenonderdelen die de leerlingen in het 3e en 4e leerjaar afronden.

In zowel leerjaar 3 als in leerjaar 4 volgen de leerlingen 2 keuzevakken. Aan het einde van hun schoolloopbaan hebben zij dus 4 keuzevakken gevolgd.

Samen met de profielvakken vormen ze een waardevolle aanvulling op het vmbo-programma en een belangrijke stap richting een passende vervolgopleiding.

In dit informatieboekje worden de keuzevakken van de profielen in leerjaar 4 verder toegelicht.

Alle keuzevakken en wijzigingen zijn onder voorbehoud. We hanteren een minimum van 8 en een maximum van 18 leerlingen per keuzevak.

Producersen, Installeren & Energie

Het keuzepakket bij PIE bestaan uit 1 pakket: Metaal & Elektra. Je kiest aan het begin van het schooljaar 2026, tijdens de les, twee keuzevakken uit. Een uit **Metaal** en een uit **Elektra**. Hieronder kun je lezen welke keuzevakken er binnen Metaal & Elektra gekozen kunnen worden.

KEUZEVAKKEN ELEKTRA

• UTILITEITSINSTALLATIES

Bij dit keuzevak leer je het lezen van tekeningen en schema's betreffende utiliteitinstallaties. Utiliteitinstallaties zijn technische installaties die niet in de woningbouw worden gebruikt, maar denk hierbij aan fabrieken, ziekenhuizen en scholen.

Je leert zowel leidingen aan te leggen, schakelmateriaal, onderdelen monteren en aansluiten als het in bedrijfstellen van diverse elektrische onderdelen, zoals bijvoorbeeld motoren, verlichting etc. Je gaat diverse soorten kabelinstallaties aanleggen, opbouwen etc. en calculeert daarbij de werkvoorbereiding.

Dit keuzevak biedt doorstroommogelijkheden naar de volgende kwalificaties binnen het mbo:

niveau 2

- Medewerker Elektrotechnische Installaties
- Monteur Elektrotechnische Installaties
- Monteur Installatietechniek

niveau 3

- Eerste Monteur Elektrotechnische Installaties
- Eerste Monteur Elektrotechnische Installaties Utiliteit
- Eerste Monteur Installatietechniek (E / utiliteit)

niveau 4

- Technicus Elektrotechnische Installaties
- Technicus Installaties (elektrotechniek / utiliteit)
- Technicus Engineering – Elektrotechniek / Smart Technology

• DRINKWATER & SANITAIR

Bij het keuzevak Drinkwater- en sanitaire installaties leer je hoe een installatie in een woning wordt ontworpen en gemaakt. Je maakt eerst een ontwerp en tekening (ook in CAD) en berekent welke materialen nodig zijn.

Daarna leer je installatietekeningen lezen, een materiaalstaat maken en een plan van aanpak opstellen. In de praktijk leg je leidingen aan, verbindt kunststof-, koper- en meerlagenbuizen en plaatst beugels en bevestigingen.

Tot slot wordt de installatie afgemonteerd, worden sanitaire onderdelen geplaatst, wordt de installatie op lekkage getest en leert je een warmtewisselaar aansluiten.

Dit keuzevak biedt doorstroommogelijkheden naar de volgende kwalificaties binnen het mbo:

niveau 2

- Monteur Werktuigkundige Installaties
- Assistent Installatie- en Constructietechniek
-

niveau 3

- Eerste Monteur Werktuigkundige Installaties
- Eerste Monteur Installatietechniek (loodgieter)

niveau 4

- Technicus Werktuigkundige Installaties
- Middenkaderfunctionaris/loodgieter Installatietechniek / Engineering
- Service en onderhoudsmonteur

Producersen, Installeren & Energie

Het keuzepakket bij PIE bestaan uit 1 pakket: Metaal & Elektra. Je kiest aan het begin van het schooljaar 2026, tijdens de les, twee keuzevakken uit. Een uit Metaal en een uit Elektra. Hieronder kun je lezen welke keuzevakken er binnen Metaal & Elektra gekozen kunnen worden.

KEUZEVAKKEN METAAL

• BOOGLASPROCESSEN

In dit keuzevak leer jij hoe je alle werkzaamheden voor het lassen goed voorbereidt. Je stelt machines en gereedschappen correct in en zorgt dat de materialen klaar zijn voor verwerking. Vervolgens breng jij lasnaden aan en verbind je onderdelen en deelproducten met elkaar.

Daarnaast leer je een plan van aanpak op te stellen, zodat het lassen veilig, nauwkeurig en volgens de juiste procedures verloopt. Je krijgt inzicht in verschillende booglastechnieken en hoe je kwaliteitscontrole toepast om een sterk en betrouwbaar product te maken.

Dit keuzevak biedt doorstroommogelijkheden naar de volgende kwalificaties binnen het mbo:

niveau 2

- Allround Technicus / Basis Techniek
- Technisch Medewerker Constructiewerk / Metaalbewerking
- Technisch Productiemedewerker

niveau 3

- Werktuigbouwkunde / Constructiewerk
- Mechatronica / Mechatronisch Technicus
- Metaalbewerking / Machinebouw

niveau 4

- Technicus Engineering / Werktuigbouwkunde
- Constructiewerk / Metaaltechniek
- Smart Industry / Mechatronica

• FIETSTECHNIEK

Tijdens de opleiding mobiliteit-fietstechniek leer jij alles over het sleutelen aan een tweewieler. Je leert onderhoud plegen en eenvoudige reparaties uit te voeren. Je krijgt lessen om alle systemen te leren kennen, ook van elektrische fietsen, die steeds populairder worden. Naast de kennis die je op doet, krijg jij de kans je kennis in de praktijk toe te passen en de echte fietsen te repareren door middel van montage van onderdelen. Ook leer je hierbij hoe fietsen klaargemaakt worden voor levering.

Dit keuzevak biedt doorstroommogelijkheden naar de volgende kwalificaties binnen het mbo:

niveau 2

- Tweewielerstechnicus (niveau 2)
- Medewerker Mobiliteitstechniek

niveau 3

- Eerste Fietstechnicus
- Allround Tweewielerstechnicus
- Technicus Mobiliteit

niveau 4

- Technisch Specialist Tweewielers
- Werkplaatsmanager Mobiliteit
- Middenkader Engineering (mobiliteitstechniek)

Producersen, Installeren & Energie

Het keuzepakket bij PIE bestaan uit 1 pakket: Metaal & Elektra. Je kiest aan het begin van het schooljaar 2026, tijdens de les, twee keuzevakken uit. Een uit **Metaal** en een uit **Elektra**. Hieronder kun je lezen welke keuzevakken er binnen Metaal & Elektra gekozen kunnen worden.

KEUZEVAKKEN

METAAL

• VERSPANINGSTECHNIEKEN

In dit keuzevak leer jij hoe je een ontwerp maakt voor een draai- of freesproduct met 2D- en 3D-CAD-software en de productie ervan voorbereidt.

Verspanen betekent dat je materiaal bewerkt door kleine stukjes weg te halen met een draaibank of freesmachine, zodat het product precies de juiste vorm en afmetingen krijgt. Daarna ga jij het product zelf produceren, meten, controleren en afronden volgens het ontwerp.

Dit keuzevak biedt doorstroommogelijkheden naar de volgende kwalificaties binnen het mbo:

niveau 2

- Allround Technicus / Basis Techniek
- Technisch Medewerker
Werktuigbouwkunde
- Technisch Productiemedewerker

niveau 3

- Allround Technicus / Werktuigbouwkunde
- Mechatronica / Mechatronisch Technicus
- Constructiewerk / Technicus
Machinebouw

niveau 4

- Technicus Engineering /
Werktuigbouwkunde
- Technicus Mechatronica / Smart Industry
- Technicus Productie & Proces /
Industrieel Productontwerpen

• PLAAT EN CONSTRUCTIEWERK

In dit keuzevak leer jij hoe je werkzaamheden goed voorbereidt en machines en gereedschappen juist instelt. Je bewerkt en vervormt materialen, verbindt onderdelen en deelproducten, en controleert of alles nauwkeurig is uitgevoerd.

Tot slot rond jij je werkzaamheden netjes af, zodat het product klaar is voor gebruik of verdere verwerking.

Soms verbind je verschillende delen door ze te lassen of met bouten en moeren in elkaar te zetten.

Je meet zaken zelfstandig na en je helpt de docent met het beoordelen van je werk.

Dit keuzevak biedt doorstroommogelijkheden naar de volgende kwalificaties binnen het mbo:

niveau 2

- Allround Technicus / Basis Techniek
- Technisch Medewerker
Constructiewerk
- Technisch Productiemedewerker

niveau 3

- Werktuigbouwkunde /
Constructiewerk
- Mechatronica / Mechatronisch Technicus
- Metaalbewerking / Machinebouw

niveau 4

- Technicus Engineering /
Werktuigbouwkunde
  - Constructiewerk / Metaaltechniek
  - Smart Industry / Mechatronica
-

Keuzevakken vmbo klas 4 2026-27

Keuzevakken in het vmbo

Op het vmbo krijgen leerlingen de kans om naast hun vaste vakken ook keuzevakken te volgen. Deze vakken geven leerlingen de ruimte om hun talenten te ontdekken, interesses te verdiepen en zich beter voor te bereiden op een vervolgopleiding of beroep.

Keuzevakken zijn praktijkgerichte vakken die leerlingen zelf (deels) kunnen kiezen. Ze sluiten aan bij verschillende leerwegen en profielen binnen het vmbo. en mbo.

MET KEUZEVAKKEN LEREN LEERLINGEN:

- ontdekken waar hun interesses en talenten liggen
- praktische en beroepsgerichte vaardigheden ontwikkelen
- bewuste keuzes maken voor een vervolgopleiding
- gemotiveerder en zelfverzekerder te leren

KEUZEVAKKEN OP HET HVC

De leerlingen kiezen 1 pakket, bestaande uit twee keuzevakken. De leerlingen kiezen in leerjaar 4 een pakket dat behoort bij hun gekozen profiel. In klas 4 volgen leerlingen 6 lessen per week het keuzevak.

De keuzevakken zijn examenonderdelen die de leerlingen in het 3e en 4e leerjaar afronden.

In zowel leerjaar 3 als in leerjaar 4 volgen de leerlingen 2 keuzevakken. Aan het einde van hun schoolloopbaan hebben zij dus 4 keuzevakken gevolgd.

Samen met de profielvakken vormen ze een waardevolle aanvulling op het vmbo-programma en een belangrijke stap richting een passende vervolgopleiding.

In dit informatieboekje worden de keuzevakken van de profielen in leerjaar 4 verder toegelicht.

Alle keuzevakken en wijzigingen zijn onder voorbehoud. We hanteren een minimum van 8 en een maximum van 18 leerlingen per keuzevak.

Zorg & Welzijn

KEUZEPAKKET 1

• GASTHEERSPECIALISATIE

Bij Gastheerspecialisatie werk je in het schoolrestaurant 'Le petit'. Tijdens dit keuzedeel maak je kennis met alle aspecten van de horeca.

Je leert gerechten voor te bereiden, een viergangen menu te bepalen en werken in de bediening waarbij gastvrijheid centraal staat. Met dit keuzepak leer je wat zelfstandigheid werken is, kun je verantwoordelijkheid nemen en leer je samenwerken in teamverband.

Dit keuzepak biedt doorstroommogelijkheden naar de volgende kwalificaties binnen het mbo:

niveau 2

- Medewerker Horeca
- Facilitair Medewerker / Medewerker Facilitaire Dienstverlening
- Dienstverlening
- Helpende Zorg & Welzijn
- Medewerker Leisure & Hospitality

niveau 3

- Zelfstandig Werkend Kok
- Facilitair Medewerker
- Verzorgende IG – niveau 3 (ouderenzorg zorgrestaurants / dagbesteding)
- Maatschappelijke Zorg
- Medewerker Leisure & Hospitality

niveau 4

- Leidinggevende Facilitaire Dienstverlening
- Persoonlijk Begeleider Maatschappelijke Zorg (dagbesteding, zorgrestaurants)
- Zelfstandig Werkend Kok
- Horecamanager
- Manager Hospitality

• FACILITAIRE DIENSTVERLENING & CATERING

In dit keuzepak leer je eenvoudige catering werkzaamheden verrichten. Je maakt kennis met de basisregels van de horeca. Je leert hoe je eenvoudige facilitaire taken uitvoert.

- eenvoudige cateringactiviteiten uitvoeren,
- ruimtes netjes en gastvrij inrichten
- materialen en hulpmiddelen klaarzetten en beheren
- klanten en gasten vriendelijk en servicegericht te helpen.

Kortom: je leert hoe je een omgeving verzorgd en servicegericht ondersteunt.

Dit keuzepak biedt doorstroommogelijkheden naar de volgende kwalificaties binnen het mbo:

niveau 2

- Facilitair Medewerker
- Medewerker Facilitaire Dienstverlening
- Medewerker Horeca
- Kok
- Hospitality Medewerker
- Foodservice

niveau 3

- Leidinggevende Facilitaire Dienstverlening
- Zelfstandig Werkend Kok
- Medewerker Leisure & Hospitality
- Allround airport facility service
- Verzorgend ig (zorg restaurant/dagbesteding)
- Allround foodservice

niveau 4

- Leidinggevende Facilitaire Dienstverlening
  - Persoonlijk Begeleider Maatschappelijke Zorg (dagbesteding, ouderen)
  - Manager foodservice
  - Airport facility supervisor
  - Medewerker evenementen organisatie
-

Zorg & Welzijn

KEUZEPAKKET 2

• KENNISMAKEN MET UITERLIJKE VERZORGING

Bij dit keuzevak leer jij hoe je op een professionele en klantvriendelijke manier eenvoudige behandelingen uitvoert in een kapsalon of schoonheidssalon. Je leert onder andere:
de handen, nagels van een klant verzorgen en schoonhouden, basis gezichtsbehandelingen toepassen, zoals reinigen en verzorgen van de huid, hygiënisch en veilig werken, rekening houdend met de wensen van de klant, een gastvrije en professionele houding aannemen tijdens het behandelen van klanten.

Kortom: je leert de basisvaardigheden van uiterlijke verzorging en hoe je klanten een prettige en verzorgde ervaring kunt bieden.

Dit keuzevak biedt doorstroommogelijkheden naar de volgende kwalificaties binnen het mbo:

niveau 2

- Kapper / Hairstylist
- Schoonheidsspecialist
- Helpende Zorg & Welzijn

niveau 3

- Kapper / Hairstylist
- Schoonheidsspecialist
- Verzorgende IG (ouderen en welzijn)
- Maatschappelijke Zorg

niveau 4

- Kapper / Hairstylist
- Allround schoonheidsspecialist
- Persoonlijk Begeleider
Maatschappelijke Zorg (zorg en welzijn met focus op uiterlijke verzorging)

• HAARVERZORGING

Bij het keuzevak leer jij hoe je verschillende haarbehandelingen uitvoert bij een klant in een salon. Je leert onder andere:
het wassen, knippen, föhnen en stylen van haar, eenvoudige haarbehandelingen toepassen zoals kleuren of verzorgen van de hoofdhuid, hygiënisch en veilig werken met haarproducten en materialen, klanten vriendelijk en professioneel helpen en adviseren.

Kortom: je leert hoe je haar verzorgt en een klant een complete en verzorgde salonervaring biedt.

Dit keuzevak biedt doorstroommogelijkheden naar de volgende kwalificaties binnen het mbo:

niveau 2

- Kapper / Hairstylist
- Dienstverlening / Facilitair
- Helpende Zorg & Welzijn

niveau 3

- allround Kapper / Hairstylist
- Verzorgende IG
- Maatschappelijke Zorg
- Schoonheidsspecialist

niveau 4

- Kapper / Hairstylist
  - Salonmanager
  - Persoonlijk Begeleider
Maatschappelijke Zorg
  - Sociaal Werker / Recreatie en Welzijn
  - Allround schoonheidsspecialist
-

Zorg & Welzijn

KEUZEPAKKET 4

• VOORKOMEN VAN ONGEVALLLEN EN EHBO

Je meeste mensen realiseren het zich niet, maar de kans dat je een noodsituatie meemaakt, is het grootst in je directe omgeving. Denk aan thuis, op je werk of op de sportclub. Allerlei plaatsen waar niet direct een arts of ambulance beschikbaar is. Weten wat je kunt doen in een dergelijke noodsituatie kan veel verschil betekenen voor het slachtoffer. Als de leerling alle onderdelen met een voldoende heeft afgesloten, ontvangt hij/zij het certificaat 'EFR – Primary and secondary Care with AED' van Emergency First Response EFR. Dit certificaat is twee jaar geldig.

Dit keuzepakket biedt doorstroommogelijkheden naar de volgende kwalificaties binnen het mbo:

niveau 2

- Helpende Zorg & Welzijn
- Medewerker Facilitaire Dienstverlening
- Beveiliging
- Sport- en Bewegingsleider niveau 2
- Pedagogisch Medewerker (assistentniveau)

niveau 3

- Pedagogisch Medewerker Kinderopvang
- Beveiliging niveau 3
- Sport- en Bewegingsleider
- Maatschappelijke Zorg

niveau 4

- MBO-Verpleegkundige
- Onderwijsassistent
- Sport- en Bewegingscoördinator
- Handhaver Toezicht & Veiligheid
- Sociaal Werker

• ONDERSTEUNEN BIJ SPORT EN BEWEGEN

Met dit keuzedeel stap jij in de wereld van sport, bewegen en organiseren! Je leert niet alleen zelf actief bezig te zijn, maar vooral hoe je anderen kunt begeleiden, enthousiasmeren en ondersteunen.

Je ontdekt hoe je informatie geeft over sport- en beweegmogelijkheden in jouw regio. Daarnaast leer je hoe je een eenvoudig sporttoernooi organiseert – van planning tot uitvoering. Denk aan deelnemers werven, uitleg geven en zorgen dat alles soepel verloopt.

Ook ontwikkel je vaardigheden in het assisteren en geven van eenvoudige instructies. Je leert hoe je een oefening voordoet, duidelijke aanwijzingen geeft en deelnemers motiveert om het beste uit zichzelf te halen.

Kortom: dit keuzedeel draait om assisteren, begeleiden en organiseren binnen sport en bewegen. Het is perfect voor leerlingen die graag actief bezig zijn, verantwoordelijkheid durven nemen en anderen willen helpen om fitter en gezonder te worden.

Dit keuzepakket biedt doorstroommogelijkheden naar de volgende kwalificaties binnen het mbo:

niveau 2

- Sport- en Bewegingsleider,
- Medewerker Sport & Recreatie

niveau 3

- Sport- en Recreatiecoördinator

niveau 4

- Sport- en Recreatiecoördinator
-

Keuzevakken vmbo klas 4 2026-27

Keuzevakken in het vmbo

Op het vmbo krijgen leerlingen de kans om naast hun vaste vakken ook keuzevakken te volgen. Deze vakken geven leerlingen de ruimte om hun talenten te ontdekken, interesses te verdiepen en zich beter voor te bereiden op een vervolgopleiding of beroep.

Keuzevakken zijn praktijkgerichte vakken die leerlingen zelf (deels) kunnen kiezen. Ze sluiten aan bij verschillende leerwegen en profielen binnen het vmbo. en mbo.

MET KEUZEVAKKEN LEREN LEERLINGEN:

- ontdekken waar hun interesses en talenten liggen
- praktische en beroepsgerichte vaardigheden ontwikkelen
- bewuste keuzes maken voor een vervolgopleiding
- gemotiveerder en zelfverzekerder te leren

KEUZEVAKKEN OP HET HVC

De leerlingen kiezen 1 pakket, bestaande uit twee keuzevakken. De leerlingen kiezen in leerjaar 4 een pakket dat behoort bij hun gekozen profiel. In klas 4 volgen leerlingen 6 lessen per week het keuzevak.

De keuzevakken zijn examenonderdelen die de leerlingen in het 3e en 4e leerjaar afronden.

In zowel leerjaar 3 als in leerjaar 4 volgen de leerlingen 2 keuzevakken. Aan het einde van hun schoolloopbaan hebben zij dus 4 keuzevakken gevolgd.

Samen met de profielvakken vormen ze een waardevolle aanvulling op het vmbo-programma en een belangrijke stap richting een passende vervolgopleiding.

In dit informatieboekje worden de keuzevakken van de profielen in leerjaar 4 verder toegelicht.

Alle keuzevakken en wijzigingen zijn onder voorbehoud. We hanteren een minimum van 8 en een maximum van 18 leerlingen per keuzevak.

Economie & Ondernemen

KEUZEPAKKET 1

• INTERNATIONALE HANDEL

Wil je weten hoe producten de wereld over reizen? Bij Internationale Handel leer je hoe bedrijven zaken doen met het buitenland. Je oriënteert je op inkoop en verkoop met het buitenland en maakt kennis met beroepen binnen de internationale handel. Je leert communiceren met buitenlandse handelspartners in een moderne vreemde taal (telefonisch, per mail en persoonlijk) en leert omgaan met culturele verschillen. Bij een internationaal bedrijf moet je o.a. kunnen werken met:

- internationale handelsdocumenten (zoals vrachtbrieven en certificaten),
- vreemde valuta, invoerrechten, btw en transportkosten,
- regels en wetgeving

Kortom: Je leert hoe goederen en diensten internationaal worden ingekocht, verkocht, vervoerd en betaald, en hoe je daar professioneel en intercultureel verantwoord mee omgaat.

Dit keuzevak biedt doorstroommogelijkheden naar de volgende kwalificaties binnen het mbo:

niveau 2

- Retailmedewerker / Winkelmedewerker
- Logistiek medewerker

niveau 3

- Retailmanager / Specialist Retail
- Commercieel medewerker
- Logistiek teamleider

niveau 4

- Manager Retail / Marketing
- Junior accountmanager
- International business studies

• DISTRIBUTIE

Je leert hoe goederenstromen in een magazijn en distributieomgeving verlopen. Je leert goederen ontvangen, controleren en opslaan volgens een vast opslagsysteem. Ook leer je orders verzamelen, verpakken en verzendklaar maken, inclusief het werken met (digitale) vervoersdocumenten en leveringsvoorwaarden. Daarnaast leer je de voorraad bijhouden met een geautomatiseerd systeem en eenvoudige bestellingen voorbereiden.

Tot slot krijg je inzicht in de organisatie en planning van distributie, zoals multichannelverkoop, distributie naar de eindafnemer, retourstromen, transportvormen en track & trace.

Kortom: Je leert hoe goederen efficiënt, veilig en georganiseerd worden opgeslagen, beheerd en verzonden binnen een logistieke omgeving.

Dit keuzevak biedt doorstroommogelijkheden naar de volgende kwalificaties binnen het mbo:

niveau 2

- Logistiek medewerker
- Retailmedewerker / Winkelmedewerker

niveau 3

- Logistiek teamleider
- Chauffeur wegvervoer

niveau 4

- Manager transport en logistiek
-

Economie & Ondernemen

KEUZEPAKKET 2

• FINANCIEEL EN ADMINISTRATIEF BEHEER

Werk jij nauwkeurig en houd je van structuur? Bij Financieel & Administratief Beheer leer je hoe een administratie werkt en hoe je met cijfers en begrotingen omgaat. Het vak bereid je voor op mbo-opleidingen in financieel, administratief en commercieel beheer. Je krijgt kennis kost-verkoopprijs, debiteuren, crediteuren, bijhouden van voorraden. Ook leer je betalingen te controleren en aanmaningen af te handelen.

Dit keuzevak biedt doorstroommogelijkheden naar de volgende kwalificaties binnen het mbo:

niveau 2

- Medewerker administratie
- Financieel-administratief

niveau 3

- Assistent accountant
- Commercieel medewerker administratie

niveau 4

- Junior accountmanager
- Financieel administratief medewerker

• OFFICEMANAGEMENT

Dit keuzevak bereid je voor op mbo-opleidingen in administratie, secretariële ondersteuning en office management. Je leert hoe backoffice- en frontoffice werkzaamheden in een organisatie worden uitgevoerd. Ook leer je agenda's van meerdere personen bijhouden, afspraken plannen en actielijsten bewaken, bijeenkomsten organiseren, inclusief voorbereidingen, faciliteiten en budgetbeheer.

Kortom: Je leert hoe een kantoor of afdeling efficiënt en professioneel wordt ondersteund, zowel achter de schermen (backoffice) als bij direct contact met klanten en bezoekers (frontoffice).

Dit keuzevak biedt doorstroommogelijkheden naar de volgende kwalificaties binnen het mbo:

niveau 2

- Medewerker administratie
- Secretaresse

niveau 3

- Medewerker secretariaat
- Commercieel medewerker administratie

niveau 4

- Managementassistent
  - Officemedewerker
-

Economie & Ondernemen

KEUZEPAKKET 3

• PRESENTATIE EN STYLING

Ben jij creatief en heb je gevoel voor sfeer en trends? Bij Presentatie & Styling leer je hoe je producten aantrekkelijk presenteert in een winkel of via media-uitingen. Je maakt diverse presentaties, zowel fysiek met artikelen door deze attractief te presenteren, als door het gebruik van software op een scherm of poster. Ook laat je zien dat je vaardig bent in het ontwerpen van diverse media-uitingen zoals commercials en websites met de nadruk op de styling ervan. En er is veel meer! Planmatig werken, overleggen met mede leerlingen en onderzoek doen. Van een creatief idee een echt plan maken, en kunnen onderbouwen. Keuzes maken, decoraties ontwerpen en trots zijn op het eindresultaat

Dit keuzevak biedt doorstroommogelijkheden naar de volgende kwalificaties binnen het mbo:

niveau 2

- Verkoper
- Retailmedewerker
- Medewerker Marketing en Communicatie (ondersteunend)

niveau 3

- Allround medewerker Retail
- Verkoopsspecialist
- Eerste verkoper
- Mediavormgever
- Signmaker

niveau 4

- Retailmanager
- Manager Ondernemer Retail
- Marketing en Communicatie Specialist
- Mediavormgever
- Creative Business

• WONEN EN DESIGN

Bij Wonen en Design ontwerp je een woonconcept en werk je een eigen ontwerp of sample uit voor een opdrachtgever. Hier combineer je creativiteit met planmatig werken en presenteren. In dit keuzevak leer je hoe je voor een opdrachtgever (bijvoorbeeld een interieurbedrijf of particulier) een woonstijlconcept ontwikkelen en uitwerken. Je gaat aan de slag met onder andere het onderzoeken van woonstijlen, trends en doelgroepen, samenstellen van een materialen- en kleurenkaart. Pas je stoffeer- en bewerkingstechnieken toe en presenteer je het ontwerp.

Dit keuzevak biedt doorstroommogelijkheden naar de volgende kwalificaties binnen het mbo:

niveau 2

- Woningstoffeerder
- Assistent Interieurvakman
- Medewerker Productie Meubelindustrie

niveau 3

- Interieurvakman
- Meubelmaker
- Allround Woningstoffeerder
- Stand- en Decorbouw

niveau 4

- Interieuradviseur
  - Ondernemer Meubel- en Interieurbouw
  - Creatief Vakman
  - Mediavormgever (interieurgerichte uitstroom)
-

Economie & Ondernemen

KEUZEPAKKET 4

• ONDERNEMEN

Bij ondernemen leer je hoe je een eigen onderneming kan opzetten. Je leert jezelf als ondernemer te beschrijven en je eigen rol te bepalen, een marketingplan op te stellen om producten of diensten onder de aandacht te brengen, een eenvoudig financieel plan te maken om inkomsten, uitgaven en winst te berekenen, een ondernemingsplan te ontwikkelen en uit te voeren.

Kortom: Je leert de basis van ondernemerschap, van idee tot uitvoering, inclusief marketing en financiële planning. Daarbij wordt aandacht besteed aan de verschillende facetten van het ondernemen. Je gaat je eigen ondernemingsplan schrijven, van de vijf P's tot en met het financieel plan.

Dit keuzevak biedt doorstroommogelijkheden naar de volgende kwalificaties binnen het mbo:

niveau 2

- Ondernemer / Startende ondernemer –
- Retailmedewerker / Winkelmedewerker
- Commercieel medewerker
- Dienstverlening / Facilitair

niveau 3

- Ondernemer Detailhandel
- Commercieel medewerker Marketing
- Retailmanager / Specialist Retail

niveau 4

- Manager Retail / Marketing
- Ondernemer / Zelfstandig Ondernemer Detailhandel
- Commercieel Medewerker Marketing & Communicatie

• EVENEMENTEN

Je leert hoe evenementen worden georganiseerd en uitgevoerd. Daarbij leer je meehelpen bij de organisatie van evenementen, van voorbereiding tot uitvoering, taken uitvoeren tijdens het evenement, zoals logistiek, ontvangst van bezoekers en ondersteuning van activiteiten, samenwerken met collega's en leveranciers om het evenement soepel te laten verlopen, rekening houden met veiligheid, hygiëne en service tijdens het evenement.

Kortom: Je leert hoe een evenement professioneel wordt voorbereid, begeleid en afgerond.

Dit keuzevak biedt doorstroommogelijkheden naar de volgende kwalificaties binnen het mbo:

niveau 2

- Recreatie / Evenementenassistent
- Facilitair medewerker / Dienstverlening
- Helpende Zorg & Welzijn

niveau 3

- Recreatie / Evenementenorganisatie
- Maatschappelijke Zorg (MZ) (dagbesteding / welzijnsactiviteiten)
- Facilitair medewerker / Hospitality

niveau 4

- Recreatie / Evenementenorganisatie
  - Manager Facilitair / Hospitality
  - Persoonlijk Begeleider Maatschappelijke Zorg
-